

Onderwerp

Wensen en bedenkingen op de concept regionale energiestrategieën in Zuid-Holland

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

In de regionale energiestrategieën (RES'en) wordt invulling gegeven aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord en regionale energieakkoorden. De provincie is partner in zeven regionale energiestrategieën. De focus van de RES ligt op de warmtetransitie van de gebouwde omgeving (van fossiele naar duurzame bronnen), grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit (middels zon en wind) op land en de daarvoor benodigde opslag en infrastructuur.

In de vergadering van de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie op 9 september jl. is het gesprek gevoerd aan de hand van onder andere de zeven concept-regionale energiestrategieën, de GS brief over de tussenstand van de concept-RES'en¹ en de door de fracties ingediende wensen en bedenkingen.

Op basis van de bespreking in de commissie hebben GS het Statenvoorstel met wensen en bedenkingen opgesteld.

Met dit besluit leggen Provinciale Staten hun wensen en bedenkingen vast voor het vervolgproces naar de RES1.0.

Inhoud

Allereerst heeft een meerderheid van de fracties zich positief uitgesproken over de opgeleverde RES'en. Er is veel waardering geuit voor de opgestelde documenten en het verrichtte werk, maar er is ook geconstateerd dat er nog veel werk verzet moet worden. Voor die verdere uitwerking geven Provinciale Staten een aantal wensen en bedenkingen mee.

De wensen en bedenkingen zijn onder te verdelen in twee groepen:

1. Proces-participatie en lokaal eigendom.
Er is door veel partijen aandacht gevraagd voor het participatieproces, de betrokkenheid van inwoners en lokaal eigendom.

2. Inhoudelijke thema's waarvoor een uitwerking wordt gevraagd.

---

¹ PZH-2020-738820251

De provinciale aandachtspunten voor de RES zoals inzet op besparen, zon op dak, gebruik van beschikbare restwarmte en opslag en het energienetwerk zijn in alle concept-RES'en meegenomen en vragen een verdere uitwerking in het proces naar de RES1.0.

Maatschappelijke opgave

Met het Klimaatakkoord geeft Nederland aan hoe een bijdrage wordt geleverd aan de afspraken die in 2015 zijn gemaakt in Parijs om wereldwijd de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius. De regionale energiestrategieën geven invulling aan de afspraken in het Klimaatakkoord.

De gemaakte afspraken in het Klimaatakkoord leiden niet alleen tot een 'technische' transitie maar vragen ook om een maatschappelijke transitie waarmee iedereen te maken gaat krijgen.

Juridische aspecten

Het door Provinciale Staten te nemen besluit heeft geen juridische consequenties. Met het besluit geven Provinciale Staten aan welke wensen en bedenkingen zij hebben bij de concept-RES'en van Zuid-Holland ten behoeve van het vervolgproces naar de RES1.0.

Formele bevoegdheid van Provinciale Staten

GS hebben de concept-RES'en vrijgegeven voor verzending aan het Nationaal Programma RES voor een kwalitatieve en kwantitatieve beoordeling door PBL.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat Provinciale Staten, net als de gemeenteraden en de algemene besturen van de waterschappen de RES1.0 vaststellen. In de huidige fase van het proces hebben Provinciale Staten dus geen formele rol conform de afspraken in het Klimaatakkoord. Bij de Zuid-Hollandse RES'en is afgesproken om de volksvertegenwoordigers te betrekken doordat zij wensen en bedenkingen kunnen meegeven voor het vervolgproces naar de RES1.0.

Vervolgens hebben Provinciale Staten een rol bij het vaststellen van de doorwerking van de uitkomsten van de RES'en in het provinciale omgevingsbeleid.

Proces

GS hebben in een brief van 15 oktober 2019 aan de bestuurlijke trekkers van de RES'en aangegeven wat de aandachtspunten zijn van GS.

GS hebben op 2 juni 2020 op basis van deze aandachtspunten de Tussenstand van de concept-regionale energiestrategieën in Zuid-Holland vastgesteld en naar Provinciale Staten gestuurd met het verzoek om hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken voor het proces naar de RES1.0.

Op 9 september 2020 zijn in de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie de wensen en bedenkingen op de concept-regionale energiestrategieën besproken. De Statencommissie heeft aan GS gevraagd om op basis van hun bespreking een Statenvoorstel te maken ter vaststelling op 23 september. Na vaststelling wordt het Statenvoorstel naar de bestuurlijke RESTrekkers gestuurd ten behoeve van het vervolgproces naar de RES1.0. De regio's sturen de concept-RES met de ingebrachte wensen en bedenkingen naar het Nationaal Programma RES.

In de commissie is gedeeld dat er uiteindelijk keuzes gemaakt moeten worden waarbij ruimtelijke kwaliteit, netimpact, kosten en participatie een rol spelen. Met de Statenwerkgroep RES zal nader verkend worden hoe Provinciale Staten in dit proces betrokken worden, bijvoorbeeld door het bespreken van casussen in de commissie.

De RES1.0 zal vóór 1 juli 2021 ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

Participatie

De Statenleden zijn in alle regio's in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan (online) informatiebijeenkomsten en werkateliers in aanloop naar de concept-RES. Daarnaast zijn bij het opstellen van de concept-RES in alle regio's ook maatschappelijke partners betrokken. Participatie met inwoners zal in de aanloop naar de RES1.0 in de regio's meer aandacht krijgen.

Procedure

Eerdere besluitvorming

Provinciale Staten hebben op 13 november 2019 ingestemd met het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord zijn de afspraken over het opstellen van regionale energiestrategieën vastgelegd.

Vervolgproces

Het tijdschema zoals afgesproken in het Nationaal Programma RES is als volgt:

- Aanleveren van de concept-RES vóór 1 oktober 2020.
- Op 1 oktober start het Planbureau voor de Leefomgeving de RES-analyse (kwantitatief én kwalitatief).
- De RES-analyse komt op uiterlijk 1 februari 2021 beschikbaar, samen met het advies van het Nationaal Programma RES (appreciatie).
- Toepassen van de verdeelsystematiek Route35² – indien nodig - 1 februari 2021.
- Aanleveren van de RES1.0 vóór 1 juli 2021.
- Daarna worden de RES'en elke 2 jaar geactualiseerd.

Rol van externe partijen

In het proces om te komen tot regionale energiestrategieën werkt de provincie als partner samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties. De betrokkenheid van externe partijen is georganiseerd in stuurgroepen, programmaraden, ateliers en andere bijeenkomsten. Ook in het Nationaal Programma RES zijn maatschappelijke organisaties betrokken bij het ondersteunen van het RES-proces.

Overige bestuurlijke afspraken

De provincie Zuid-Holland is mede ondertekenaar van het Energieakkoord Holland Rijnland en Drechtsteden.

---

² De verdeelsystematiek Route35 wordt in werking gezet als de 30 regio's in Nederland gezamenlijk de doelstelling uit het Klimaatakkoord van de opwek van 35TWh duurzame energie in 2030 niet halen.

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 15 september 2020, met het besluitnummer PZH-2020-751730206 DOS-2015-0005387

Gelet op artikel 105 en Artikel 143, tweede lid, van de Provinciewet;

Besluiten:

1. Vast te stellen de wensen en bedenkingen zoals verwoord in de bijlage.
2. GS te verzoeken deze wensen en bedenkingen toe te zenden aan de bestuurlijke trekkers van de regionale energiestrategieën ten behoeve van het proces naar de regionale energiestrategie 1.0.

Den Haag, 23 september 2020

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

griffier,

voorzitter,

Bijlagen:

Wensen en bedenkingen op de concept-regionale energiestrategieën in Zuid-Holland

Procesparticipatie en lokaal eigendom

Procesparticipatie door inwoners en bedrijven:

Wens:

Geef richting de RES1.0 en daarna (meer) inhoud aan procesparticipatie door inwoners en bedrijven. Daarbij geven wij de volgende uitgangspunten mee:

- Betrek verschillende doelgroepen uit de samenleving, waaronder specifiek jongeren. Gebruik nieuwe concepten zoals bijvoorbeeld een burgerraad.
- Zorg dat participatiemogelijkheden voor inwoners en belanghebbenden niet wordt ingeperkt door de coronacrisis, zorg dat er mogelijkheden zijn om mee te denken, doen en werken op een veilige manier (analoog en digitaal).
- Begin zo vroeg mogelijk met de participatie (want ook het scheppen van kaders en bepalen van uitgangspunten en criteria gebeurt het beste samen met de samenleving).
- Behaal tijdens het participatieproces minimaal het niveau (de trede) van meewerken/meedoen/dialog op de participatieladder.
- Zorg dat de verwachtingen voor deelnemers aan de voorkant gemanaged worden.
- Zorg voor dat deelnemers aan het participatieproces op een gelijk kennisniveau worden gebracht, zodat de dialoog op een gelijkwaardig niveau gevoerd kan worden.
- Zoek meekoppelkansen met andere lopende participatietrajecten in de gemeente, bijvoorbeeld rond de transitievisies warmte en omgevingsvisies/omgevingsplannen.

Wens:

Neem in de RES1.0 op hoe het traject rondom de participatie is verlopen, hoe de deelname eruit zag, wat de belangrijke uitkomsten waren en deze zijn meegenomen in het proces.

Procesparticipatie door gemeenteraden, Provinciale Staten en algemene besturen van de waterschappen

Wens:

Betrek de gemeenteraden, Provinciale Staten en algemene besturen van de waterschappen goed bij het proces richting de RES1.0 en de keuzes die daarin gemaakt worden.

Lokaal eigendom/ financiële participatie

Bedenking: In de meeste RES'en is 50% lokaal eigendom opgenomen als streven, maar nog te weinig uitgewerkt hoe dit gerealiseerd gaat worden.

Wens:

Geef in de RES1.0 aan hoe (50%) lokaal eigendom en financiële participatie wordt gerealiseerd en bereikbaar wordt voor iedereen. Leg ook de relatie met eventuele benodigde aanpassingen in het omgevingsbeleid.

Inhoudelijke thema's waarvoor een uitwerking wordt gevraagd

Integraliteit en omgevingsvisie

Wens:

De keuzes die uiteindelijk landen in de RES1.0 hebben consequenties voor de omgeving. Daarom is het belangrijk dat bij de keuzes integrale afwegingen worden gemaakt waar ook de andere aspecten van de leefomgeving worden meegenomen. Maak inzichtelijk wat de keuzes betekenen voor de doorwerking in ander (ruimtelijk) beleid en welke ambities en regels er straks in de gemeentelijke en provinciale omgevingsvisies en omgevingsplannen (-verordening) moeten landen.

Besparen

Bedenking:

Besparen is in de meest RES'en nog weinig uitgewerkt / geconcretiseerd.

Wens:

Neem in de RES1.0 op hoe de regio komt tot een strategie/uitvoeringsprogramma voor besparing.

Zon op dak:

Wens:

Geef in de RES1.0 concreet aan wat de potentie is van zon op dak en met welke strategie de regio zon op dak wil realiseren.

Warmte

Bedenking:

De afstemming tussen aanbod van warmte in de regio Rotterdam-Den Haag en de vraag naar warmte buiten de regio lijkt nog onvoldoende plaats te hebben gevonden.

Wens:

Het is wenselijk om de vraag en het aanbod van warmte binnen en tussen de regio's goed af te stemmen. Daar kan de provincie een rol in spelen.

Wens:

Maak richting de RES1.0 de vraag naar en het aanbod van warmte binnen de regio verder inzichtelijk. Ontwikkel een bronnenstrategie en ga op zoek naar alternatieven voor het geval er geen restwarmte van buiten de regio beschikbaar is of komt.

Energie infrastructuur

Bedenking:

De noodzaak tot opslag (van elektriciteit en warmte) is nog onderbelicht en biedt ook kansen in de RES'en.

Wens:

Blijf hierover in gesprek met de partners en zorg dat ambities en maatregelen in de RES1.0 aansluiten bij wat mogelijk is.

Doorkijk naar 2050 en innovatie

Bedenking:

Innovatie is onderbelicht in de RES'en, ook omdat focus ligt op de periode tot 2030 en bestaande technieken.

Wens:

Neem in de RES1.0 een doorkijk naar het beoogde energiesysteem in 2050 en de RES2.0 op en benoem hoe innovatieve technieken een rol (kunnen) spelen op deze termijn.

Wens:

Neem daarin ook de verwachte toename van de vraag naar koelte mee. De toenemende vraag naar koelte kan besparingsmaatregelen mogelijk teniet doen en heeft een relatie met bijvoorbeeld het zoeken naar mogelijkheden voor koelte-opslag en de Transitievisies Warmte.

Haalbaar en betaalbaar

Wens:

Maak richting de RES1.0 de haalbaarheid en betaalbaarheid van de plannen inzichtelijk. Geef daarbij aan wat daarbij de invloed is van keuzes die zijn gemaakt voor duurzame opwek van elektriciteit (in relatie tot bijvoorbeeld de benodigde aanpassing van de infrastructuur) en de inzet van warmtebronnen.

Wens:

Houd bij de RES rekening met de doorlooptijden, niet alleen voor de ruimtelijke planvorming, maar ook met het feit dat benodigde investeringsbeslissingen, bijvoorbeeld voor infrastructuur, genomen moeten worden lang voordat deze infrastructuur er ook is en gebruikt kan gaan worden

Locatiekeuze en uitwerking scenario's

Wens:

Neem de provinciale omgevingsvisie als uitgangspunt mee bij de uitwerking van scenario's.

Wens:

In de verdere uitwerking van de ruimtelijke scenario's richting de RES1.0 is het belangrijk dat een zorgvuldige afweging wordt gemaakt waarbij er nadrukkelijk aandacht is voor de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit, de netimpact en de juiste energiemix, de betaalbaarheid en participatie.

Wens:

Zoek tijdig afstemming met Provinciale Staten over concrete scenario's en locatiekeuzes, zodat ook wij een zorgvuldige afweging kunnen maken in het provinciale omgevingsbeleid.

Wens:

Zie nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen rondom energie ook als kans om een gebied integraal op te waarderen en te versterken. Zoek naar meekoppelkansen bij de ontwikkeling van locaties voor energieopwekking: bijvoorbeeld voor biodiversiteit, groen, recreatie, tegengaan bodemdaling, versterken landschappelijke kwaliteit.

Wens:

Heb aandacht voor de samenhang in ruimtelijke kwaliteit tussen de Zuid-Hollandse regio's onderling en buurregio's in de andere provincies.

Den Haag, 15 september 2020

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit